

Birinci sayfa

Haberleri yaymak onu çoğaltmaktır.

Tibet atasözü

Konular	Medya, Küreselleşme, Çevre
Zorluk	Düzyey 3
Grup büyüklüğü	10-24
Süre	180 dakika
Genel bakış	Bu etkinlik, bir grup gazetecinin, baskıya girmek üzere olan bir gazetesinin birinci sayfası üzerinde çalıştığı bir simülasyondur. Katılımcılar küçük gruplarda çalışarak aşağıdaki konuları ele alırlar: <ul style="list-style-type: none"> • Medyada yanlılık, kalıpyargılar ve tarafsızlık • İmgeler ve medyanın insan hakları meselelerini ele alma rolü
İlgili haklar	<ul style="list-style-type: none"> • Düşünce ve ifade özgürlüğü hakkı • Mahremiyet hakkı • Kalkınma, yaşama ve sağlık hakları
Amaçlar	<ul style="list-style-type: none"> • İmgeler üzerinde çalışarak insan hakları meseleleri hakkında ilgi uyandırmak • Medyanın insan hakları meseleleriyle ilgili yaklaşımı üzerine düşünürmek • İletişim ve işbirliği becerilerini geliştirmek
Materyal	<ul style="list-style-type: none"> • İki ya da üç küçük grup ve genel oturum için yeterli genişlikte bir oda • Gazetelerden kesilmiş 40 fotoğraf • Not almak için kâğıt ve kalemler • Büyük boy kâğıtlar (A3) ya da yazı tahtası kâğıdı ve markörler • Her küçük grup için makas ve yapıştırıcı • Grupların kâğıtları yayabileceği büyüklükte masalar
Hazırlık	<ul style="list-style-type: none"> • Bir dergi ya da ulusal gazeteden kırk-kırkbeş kadar fotoğraf seçin. Not: Küçük grupların herbiri için 40 fotoğrafı çoğaltmanız gerekiyor. Dolayısıyla ya fotoğraflarını seçeceğiniz gazeteden birkaç adet almanız gerekiyor ya da kopyalama için bir fotokopi makinasına ihtiyacınız var • Fotoğraf destelerinden birini bir masa üzerinde sergileyin

Yönerge

1. Etkinliği katılımcılara anlatın. Bu etkinliğin, bir gazete bürosunda geçirilen bir akşam vaktinin canlandırılacağı bir simülasyon olduğunu, bir grup gazetecinin çıkacak gazetesinin birinci sayfası üzerinde çalışacağını açıklayın. Çıkacak olan gazeteler yerel topluluğa hitap eden yerel gazeteler olsa da, her birinin insan hakları da dahil olmak üzere okuyucularını güncel küresel meseleler hakkında bilgilendirme sorumluluğu var.
2. Katılımcıları birlikte çalışmak üzere her biri sekiz kişiden oluşan küçük gruplara ayırın. Her küçük grup farklı bir gazetesinin editör grubu olduğunu hayal etsin. Editör grupları-

KONULAR

MEDYA

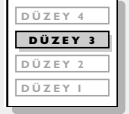

KÜRESELLEŞME

ÇEVRE

ZORLUK

DÜZEY 3

GRUP BÜYÜKLÜĞÜ

10-24

SÜRE

180 DAKIKA

nın görevi ertesi gün çıkacak gazetenin sabah baskısının birinci sayfasını tasarlayıp planını çıkarmak.

3. Her grup çıkaracakları gazete için bir isim bulsun.
4. Genel oturumda, standart bir gazetenin birinci sayfasının hangi niteliklere sahip olduğunu ve görüntüsünü tartışın.
5. Katılımcılara fotoğrafları gösterin. Masanın etrafında sessizlik içinde gezinerek fotoğrafları incelemelerini isteyin. Bu aşamada yorum yapmasınlar. Üzerinde çalışacakları imgelerin bunlar olduğunu söyleyin. Bunları istedikleri gibi kullanıp, istedikleri şekilde yorumlayabilirler.
6. Editör grupları şimdi çalışmaya başlayabilir. Her gruba kâğıt, kalem, yapıştırıcı ve makas dağıtın. Fotoğrafları henüz vermeyin.
7. Açıklamaların üzerinden geçin. Bir saatlik süre içinde dört ya da beş tane haber değeri taşıyan öykü bulmaları gerekiyor. Bu öyküleri, habere manşet atarak, fotoğrafları seçerek ve sayfa tasarımı yaparak sunmaları gerekiyor. Uzun makaleler yazmak zorunda olmadıklarını iletin: Manşet ve bunu takip eden iki satır yeterli olacaktır. Öyküyü ince ayrıntısıyla aktarmaktan ziyade birinci sayfanın vereceği etkiye konsantre olmalılar. İlk olarak sunacakları haber metninin konusunu tartışmalarını tavsiye edin. On dakika sonra “baskı bölümü”nden fotoğrafların geleceğini söyleyin.
8. Grupların on dakikalık çalışması sona erdikten sonra fotoğraf destelerini verin.
9. Editör grupları birinci sayfayı tamamladıktan sonra herkesin okuması için gazeteler sergilenir. Ardından değerlendirme bölümüne geçin.

Bilgilendirme ve değerlendirme

İlk olarak etkinliği gözden geçirin. Ardından medya, insan hakları meseleleri ve sorumluluk almayı tartışın.

- Gruplar çalışmalarını nasıl organize ettiler? Çalışmanın nasıl düzenleneceği ve hangi öykülere yer verileceğine dair kararları nasıl aldılar? Herkes katıldığını ve katkıda bulunduğunu hissetti mi?
- Katılımcılar, üzerinde çalışacakları konuları nasıl belirlediler? Konuya mı yoksa resme mi öncelik verdiler? Yani ilk önce konuyu belirleyip sonra konuyu anlatacak en uygun resmi mi seçtiler, yoksa bir resimden etkilenip buna uygun bir öykü mü yarattılar?
- Hangi konular sunuldu? Bunlar arasında insan hakları meseleleriyle ilgili herhangi bir konu var mıydı? Herhangi bir kişinin ele almak istediği ama sayfadan çıkarılması gereken bir konu oldu mu?
- Çıkan gazetelerin birinci sayfalarını birbirinden ayıran özellikler neler? Aynı tema ya da fotoğraflar mı kullanıldı?
- Farklı gruplar aynı imgeleri farklı şekilde mi kullandı?
- Katılımcılar haberleri nasıl takip ediyor? Gazetelerden mi, televizyon, radyo ya da İnternette mi? Haberleri neden takip ediyor –ya da etmiyorlar?
- Bu simülasyonda katılımcılar gerçek bir birinci sayfayı taklit etmeye mi çalıştılar? Yoksa değişik olmasına mı özen gösterdiler? Ortaya çıkan farklar neydi?
- Gerçek hayatta, ne tür haberler medya gündemine hakimdir?
- Haberlerde insan hakları ile ilgili konular yeterli düzeyde ele alınmakta mıdır?
- Medya ile ilgili önemli tartışma noktalarından biri medyanın “tarafsızlığı”dır. Katılımcılar, haberlerin tarafsız bir şekilde sunulabileceğini düşünüyorlar mı?

- Birinci sayfada hangi insan hakları temaları gündemde idi?
- Katılımcılar, dünyanın farklı yerlerinde yaşayan genç insanlarla ilgili ne tür izlenimlere sahipler?
- Fotoğraf destesinde eksikliği hissedilen önemli konular var mıydı?

Kolaylaştırıcılar için ipuçları

Bu etkinlik için gerekli resimleri seçerken imgelerin çeşitlilik arzemesini sağlamaya ve kalıpyargılardan kaçınmaya çalışın. Haberler genellikle cinayetler, savaşlar ve çeşitli felaketlerle doludur ve pozitif mesajlara çok nadir rastlanır. (Afrika’da savaş ve kıtlıktan daha fazlası yaşanmaktadır!) Resimler, katılımcıların hem “iyi” hem de “kötü” haber imgeleri seçmeleri için fırsat yaratmalı. Resimlerde, coğrafi dağılım ve cinsiyet dengesi gözetilmeli; ayrıca genç insanlar, onların gündelik yaşamlarıyla ilgili şeyler ve çevrelerinde yarattıkları olumlu değişimler yer almalı. Gündemdeki konu ve kişilerle ilgili imgelerle çokkültürlü bir toplumda ve küresel bir dünyada yaşamaya ilişkin resimler de seçilmeli. Aşağıdaki liste size bir fikir verebilir.

Kadın televizyon haber spikeri	Kumsaldaki satıcı	Filipinler’de gösteri
Yerküre	Asya’da pazar yeri	Yugoslavya’da BM askerleri
Üçüncü dünyada bir kamera ekibi	Yalnız kadın	Savaş uçağı
Baraj yapan kadınlar	Brüksel’in kenar mahalleleri	Gerilla
İşsizlik yardımı	Dolup taşmış çöp tenekeleri	İki ölü asker
Afrikalı maden işçisi	Teneke kutuların ayrılması	Üstüste yığılmış tahıl çuvaları
Böcek zehiri	Gitarlı siyah erkek çocuk	Kadın toplantısı
Bir hamburger restoranı reklamı	Rock yıldızı	Aile planlaması
Kurumuş toprak	Polis	AİDS’ten korunma
Suda oynayan çocuklar	Graffiti (Duvar yazısı)	İnsan kalabalığı
Bir arabanın yıkanması	Parlamento	Toplu taşıma
Yanan petrol	Uyuşturucu	Otomobil fuarı
Greenpeace eylemi	Mülteci kampı	Trafik sıkışıklığı
Fabrika bacasından çıkan duman	Sığınma merkezindeki çocuklar	Mikrofonlu genç adam
Alkollü içki reklamı	Futbolcu	Cep telefonu
Coca Cola reklamı	Uluslararası Af Örgütü eylemi	

Etkinliğin tanıtımını yaparken ve birinci sayfanın görünümünü tartışırken, katılımcıların dikkatini, manşetlerin okuyucuların ilgisini çekmek üzere nasıl hazırlandığına, hikâyelerin nasıl sunulduğuna çekin; genellikle birkaç santimlik bir sütunda bir özet geçilir, daha küçük karakterle de hikâyenin tamamı yazılır. Hikâyeyi desteklemek ya da okuyucunun ilgisini çekmek üzere resimlerin nasıl seçildiğini tartışın. Resimlerin neyi yansıtmadığına da dikkat çekin. Fotoğrafçının –ya da fotoğraf editörünün– göstermek istediği şeyin okuyucunun ilgisine nasıl sunulduğu üzerine konuşun. Manşetlerin nasıl atıldığını da inceleyin.

Çeşitlemeler

Bu etkinliği sunmanın alternatif bir yöntemi bir radyo ya da televizyon haber programı hazırlamak olabilir. Televizyon yayını üzerine çalışmayı tercih ettiğiniz takdirde, etkinliğin televizyon izleme hissi yaratmak üzere karanlık bir odada slayt (dia) sunarak yapılmasını öneririz. Bu tarz bir etkinlik için özel olarak hazırlanmış bir slayt seti mevcuttur. Bu set Avrupa Kültürlerarası Öğrenme Federasyonu (*European Federation for Intercultural Learning - EFIL*)’ndan ödünç alınabilir.

Önemli gün

3 Mayıs
Dünya Basın
Özgürlüğü Günü

İzleme önerileri

Grupların haber için seçtiği hakların farklı yönlerini tartışın. Örneğin, ülkenizde bu haklar nasıl ele alınıyor?

Katılımcılar yerel bir gazete, radyo ya da televizyon istasyonu ile iletişim kurup gazetecilerle nasıl çalıştıkları üzerine konuşabilir, tarafsızlık konusunu tartışabilir, küresel temalarla insan hakları konularının medyaya nasıl yansımalarını ele alabilirler.

Birlikte çalıştığınız grup çabuk düşünme gerektiren etkinliklerden hoşlanıyorsa, sayfa 150'deki spor ve insan hakları arasındaki ilişkiyi ele alan "Bir dakika" adlı etkinliği gerçekleştirebilirsiniz.

Eylem fikirleri

Birçok yerel radyo istasyonu farklı topluluklara kendi yayınlarını yapma fırsatı sunar. Grubunuzun, ilgilendiği bir konu üzerine araştırma yapması ve bu konuda radyo programı hazırlaması için bir grup projesi yürütün (örneğin şu başlık altında: "Küresel düzeyde düşün, yerel düzeyde hareket et").

Ek bilgi

Etkinlikle ilgili temalar üzerinde düşündürmek üzere birkaç başlangıç noktası:

a) Medya

1. Yetişkinler kadar gençler de çeşitli yayın araçları yoluyla kesintisiz olarak bilgi bombardımanına maruz kalıyorlar. Kendimize şunu sorabiliriz: Bu bilgi ile ne yapıyoruz? Bundan, her şeyden daha iyi haberdar olduğumuz anlamını çıkarabilir miyiz?
2. Medya her gün biraz daha ticari hale geliyor. Verilen mesajın basitleşmesi, kalıpyargılar ve sansasyonellik tehlikeli gelişmeler arasında. Kaliteli habere ulaşmak her gün biraz daha zorlaşıyor.
3. Eşitsizliğe dair (özellikle gelişmekte olan ülkelerdeki) konularla ilgili kaliteli haberlere ulaşmak gerçekten zor. Batı kaynaklı olmayan haberler çoğunlukla Batılı gözlerle değerlendiriliyor. Bu da çoğunlukla olumsuz ve iç karartıcı haberlerin ortaya çıkmasına neden oluyor.

b) İnsan hakları meseleleri

Medya, insan hakları hakkında kamuoyunun bilinç düzeyini artırmak için önemlidir. Fakat insan hakları konusunun nasıl sunulacağı ve bu konuyu ele almanın altında yatan güdülerin farkında olmamız gerekir. Bize sunulan –ve sunulmayan– bilgilere, bilginin ve olayların sunuş biçimine eleştirel bir gözle bakabilmeliyiz. Örneğin, gazeteler siyasi görüşlerine bağlı olarak, savaşan insanları özgürlük savaşçıları ya da terörist olarak tanımlayabilirler. Farklı kültürlerden gelen insanları taraflı bir şekilde sunabilirler. Örneğin, Eskimolar, eskimo evlerindeki geleneksel yaşantılarını korumaya çalışan, soğuğa dayanıklı egzotik insanlar olarak gösterilebilirler; fakat konu balina avcılığına gelince "katiller" olarak tanımlanabilirler.

c) Sorumluluk alma

Simülasyonda kullanılan imgeler genç insanların pratik yöntemlerle sorumluluk almasını sağlamada çeşitli fırsatlar yaratacak nitelikte olmalıdır. Öğretmenler, gençlik hizmetleri sorumluları, vs. olarak bizler, genç insanları daha iyi bir dünya için çaba göstermeleri yönünde motive edebilmeyi diliyoruz. Genç insanların çözümün bir parçası olmaları için onları en iyi şekilde nasıl yüreklendirebileceğimizi kendimize soruyoruz. Bunu yaparken, varolan fırsatların aslında gençler için çekici olup olmadığını sorguluyoruz. Bu soruyu yanıtlayabilmek için, gençlerin seçtiği slaytlar ya da görüntülerden bir ipucu yakalamamız mümkün olabilir.